

Įkvepiančios iniciatyvos Liuksemburgo lituanistinėje mokykloje „Avilys“

2016-aisiais Liuksemburge penkios lietuvių mamos įkūrė lituanistinę mokyklą „Avilys“. Dabar mokykloje mokosi apie penkiasdešimt vaikų, dirba vienuolika mokytojų. Mokyklos valdybos pirmininkė ir viena iš mokyklos įkūrėjų - branduolinės fizikos mokslų daktarė, Liuksemburgo lietuvių bendruomenės valdybos narė Jolanta Švedkauskaitė pasakoja, kad mokykla atsirado iš būtinybės rasti būdą mokyti dukrą lietuvių kalbos. „Po patriotizmu galima pakišti bet ką, bet dalykai atsiranda, nes jų reikia“, - sako J. Švedkauskaitė. Apie tai ir apie mokykloje vykdomas veiklas ir kalbamės su Jolanta.

Indrė PLIUŠKYTĖ-ZALIECKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Kodėl mokytis namie lietuvių kalbos nepakanka

„Vaikas mokosi girdėdamas, todėl augantiems mišrioje šeimoje vaikams sudėtinga išmokti kalbą, kai ja kalba tik vienas iš tėvų. Be to, visos mokyklą įkūrusios mamos ketino leisti vaikus į vietines mokyklas, kad jie sėkmingai integruotųsi šioje šalyje, bet kartu norėjosi, kad jie nepaleistų ir lietuvių kalbos“, - prisimena Jolanta Švedkauskaitė.

Tėvus ji skatina vaikams paaiškinti, kad lietuvių kalba reikalinga ne tik bendrauti su seneliais, bet ir su Lietuvoje gyvenančiais bendraamžiais - draugais, giminaičiais. „Seneliai labai svarbūs, bet vaikams nuo dešimties jau svarbesni

tampa draugai“, - sako lituanistinės mokyklos „Avilys“ valdybos pirmininkė ir su šypsena priduria, kad dar vienas būdas motyvuoti vaikus mokytis lietuvių kalbos yra „nuomotis“ lietuviškai kalbančius draugų vaikus per atostogas. „Tuomet vaikas nori nenori gauna labai intensyvias lietuvių kalbos pamokas, kad ir papildytas kai kuriais nepageidautiniais terminais“, - juokiasi J. Švedkauskaitė. Ji pastebėjo, kad mokantis tokiu būdu vaikų lietuvių kalbos žinios ženkliai pagerėja, juolab, kad vaikai tarpusavyje vartoja kitokią žodyną. „Mokykla irgi yra terpė, kur vaikai vartoja kitokią žodyną nei mama ar tėtis, be to, čia didesnė veiklų įvairovė nei namie, o į jas įsitraukus žodynas irgi plečiasi“, - sako Liuksemburgo lietuvė.

„Užsienyje gimę vaikai turi kitą santykį su dvikalbyste, jie natūraliai persijungia iš vienos kalbos į kitą. Norėtusi, kad lietuvių kalba irgi būtų viena iš šių kalbų“, – sako Jolanta, kurios dukra laisvai kalba penkiomis kalbomis. Jolanta pripažįsta, kad lietuvių kalba nėra lengva, ir laiko pasiekimu, kai vaikas ne šiaip išspjauna žodį bet kokia kalba, bet klausia, kaip vienas ar kitas žodis sakomas lietuviškai. „Ir dar vienas dalykas: kai matai, kad vaikui sunkiai sekasi išreikšti mintį, svarbu nepradėti kalbėti už jį, išlaukti, kad ir kaip norisi pagelbėti“, – pataria Liuksemburgo lietuvė ir priduria, kad ją stebina situacija Lietuvoje, kai čia gyvenantys vaikai tarpusavyje kalbasi angliškai, o lietuviškai bendraudami kartais sunkiai randa tinkamą žodį minčiai išreikšti.

Nesitikėjo tokio susidomėjimo

Tuo metu, kai Jolanta pradėjo galvoti apie tai, kaip dukrą išmokyti lietuvių kalbos, Liuksemburgo Europos mokykloje nebuvo lietuvių kalbos sekcijos, tik lietuvių kalbos dalykas, be to, ir pati mokyklos vieta buvo nepatogi. Todėl Jolanta ir dar keturios lietuvės mamos įkūrė lituanistinę mokyklą „Avilys“. „Iš pradžių turėjome tris mokytojas, manėme, ateis 10–20 vaikų“, – sako J. Švedkauskaitė. Tačiau jau į pirmas pamokas atėjo trisdešimt.

Metams bėgant ir mokinių, ir mokytojų skaičius augo, išsigrynino veiklos. Dabar vedamos lietuvių kalbos, aplinkos pažinimo, istorijos, Lietuvos pažinimo, muzikos pamokos. „Ir vaikų amžius, ir lietuvių kalbos žinios skirtingos, tad mokytojai daro stebuklus – randa būdą kiekvienam tobulėti. Kartais reikia padirbėti su tėvais, kurie galvoja, kad iki šiol lietuviškai nekalbėjęs vaikas jau niekada lietuviškai ir nekalbės“, – teigia J. Švedkauskaitė. „Avilio“ mokyklą, kurioje pamokos vyksta šeštadieniais, lanko ir tie vaikai, kurie Liuksemburgo Europos mokykloje mokosi vien lietuviškai. Vaikai čia susiranda draugų, juos traukia mokytojai ir veiklų įvairovė – spektakliai, susitikimai su lietuvių autoriais. Pastarąsias veiklas Jolanta laiko būdu dar labiau paskatinti vaikus mokytis lietuvių kalbos.

Tačiau pamokos vaikams nėra vienintelė „Avilio“ mokyklos veikla. Kol vaikai mokosi, jų tėveliai irgi turi ką veikti. „Turime mokytoją, kuri lietuvių kalbos moko užsieniečius lietuvių partnerius. Dabar jau neįsivaizduojame mokyklos be Advento šventės, kalėdinių vainikų pynimo, be to, veikia „kavos klubas“, kuriame galima išgerti kavos ir paplepėti“, – sako Jolanta. Juokdamasi ji priduria, kad kava ir kepami tortai yra ne tik būdas suburti bendruomenę, bet ir vienas iš motyvų, kodėl tėvai šeštadienį vaikus atveža į lituanistinę mokyklą. Juk iki jos dažnam tenka sukarti apie trisdešimt kilometrų į vieną pusę, o kai kuriems mokytojams – ir septyniasdešimt. O pyragai, tortai, cepelinai neretai tampa ir būdu surinkti lėšų Ukrainos paramai, kultūrinių veiklų finansavimui, pavyzdžiui, Lietuvoje rodomų spektaklių atsivežimui.

Lietuvių kalbos mokosi medijų klube

Mokyklos vaikų amžius – nuo pusantrų iki dvylikos metų. Paklausta, kodėl tik iki dvylikos, Jolanta Švedkauskaitė teigia pastebėjusi, kad sudėtinga atrasti tokias veiklas, kurios užkabintų, kai vaikams prasideda ankstyvoji paauglystė. „Neretai tuo metu ir tėveliai pavargsta įtikinėti tęsti mokslus, vaikams tampa svarbiau kitos veiklos, leisti laiką su draugais“, – sako J. Švedkauskaitė.

Tačiau šiemet situaciją pavyko pakeisti. „Šiemet vaikams nuo dešimt metų bandom lietuvių kalbą pateikti kitaip. Pavadinom gudriai medijų klubu ir suklaidinom visus – ne tik vaikus, bet ir tėvelius“, – juokiasi lituanistinės mokyklos „Avilys“ valdybos pirmininkė. Klube vaikai mokosi lietuvių kalbos vykdydami fotografijos, žurnalistikos projektus. Medijų klubą įkurti paskatino dvi jaunos praktikantės, kurios su jaunu mokytoju, atvykusiu dėstyti istorijos į Liuksemburgo Europos mokyklą, klubą ir veda. „Šiuo metu turime vyresnių vaikų antplūdį. Klubas paskatino grįžti į mokyklą netgi anksčiau ją metusius mokinius“, – sako Jolanta Švedkauskaitė.

Kviečiasi lietuvių autorius

Kaip Liuksemburgo lietuvių bendruomenės valdybos narė, Jolanta kartą Vilniuje dalyvavo projekto „Lyderių laikas“ skaitymo skatinimo seminare, kurį vedė Vilniuje įsikūrusios literatūros pažinimo programos vaikams ir paaugliams „Vaikų žemė“ vadovas Justinas Vancevičius. Iš pažinties gimė idėja lituanistinėje mokykloje surengti literatūrinę stovyklą Liuksemburgo ir aplinkinių šalių – Belgijos, Vokietijos ir Prancūzijos – lietuvių vaikams.

Jolanta šypsodamasi prisimena, kad sukviesti vaikus į pirmąją literatūrinę stovyklą nebuvo lengva. „Tėvai sakė, gal tu išprotėjai, mano vaikams literatūrinė stovykla

bus neįdomi, jie nemėgsta skaityti“, - pasakoja J. Švedkauskaitė. Tačiau jau pirmos dienos vakare buvo akivaizdu, kad stovykla sulaukė pasisekimo - vaikai buvo sužavėti ir nenorėjo paleisti „Vaikų žemės“ komandos narių - Justino Vancevičiaus ir aktorės Mildos Noreikaitės. „Kai su Justinu ir Milda antros dienos rytą atvykome į stovyklą, tėvai su vaikais jau stovėjo prie durų“, - juokiasi Liuksemburgo lituanistinės mokyklos „Avilys“ valdybos pirmininkė.

Pirmajai literatūrinei stovyklai Liuksemburge sulaukus sėkmės, Jolanta nusprendė ne tik dažniau kviestis lietuvių autorius, bet ir suorganizuoti, kad į Liuksemburgą vykstantys lietuvių kūrėjai galėtų kartu aplankyti ir Belgijos, Vokietijos lietuvių bendruomenes. „Su kaimyninių šalių lietuvių bendruomenėmis glaudžiai bendradarbiaujame, ypač su Belgija, nes mūsų ir ambasada bendra, drauge rengiame „BeNeLux“ žaidynes, tad atvykę lietuvių kūrėjai leidžiasi į kelionę per tris šalis“, - pasakoja iniciatyvi lietuvė.

„Viena mama juokėsi, kad jos giminės Lietuvoje nemato tiek Lietuvos rašytojų, kiek Liuksemburgo lietuviai“, - šypsosi Jolanta Švedkauskaitė ir prisipažįsta, kad jaučiasi šiek tiek kaip Lietuvos rašytojų ir iliustruotojų ambasadorė.

Į mokyklos veiklas įsitraukia ištisos šeimos

Jolantos namai - neoficialus lietuvių kūrėjų viešbutis. „Daugelis vaikų ką nors kolekcionuoja, o mano dukra „kolekcionuoja“ lietuvių rašytojus, nakvojusius mūsų namuose“, - juokiasi Jolanta. Lietuvių vaikams rašančius autorius pažįsta ne tik jos dukra, bet ir partneris italas, tokių viešnagių metu tampantis neoficialiu virėju. „Jei užsiimi tokia visuomenine veikla, tai šeimos nariai neturi kito pasirinkimo, kaip tik irgi įsitraukti į ją. Jei yra vienas „nučiuožęs“ namie, tai kiti turės „čiuožti“ kartu“, - juokiasi J. Švedkauskaitė.

Jos šeima Lietuvoje taip pat įtraukta į lituanistinės mokyklos veiklą. Kadangi čia organizuojamos ne tik pamokos, bet ir tradicinės lietuviškos šventės, Jolanta kartais kreipiasi į artimuosius Lietuvoje su neįprastais prašymais - pagaminti kiaušinių marginimui skirtus stovelius vaškui šildyti, verboms parūpinti sausų gėlių, šiaudinių „sodų“ pynimui - šiaudų. „Iš manęs artimieji juokiasi, kad žmonės įvairius dalykus vežasi iš Lietuvos, bet tik aš vežu šieną į Liuksemburgą“, - šypsosi viena iš lituanistinės mokyklos įkūrėjų.

Pasak branduolinės fizikos daktarės, užsiimdama visuomenine veikla ji sužinojusi tiek daug, kad laisvai galėtų dirbti renginių organizatore. „Manęs jau niekas nenustebins, o mano garažas pilnas įvairiausio rekvizito – nuo sausų gėlių iki šventinto vandens“, – juokiasi Jolanta. Ir ne tik garažas, bet ir bagažinė. Kadangi šeštadieniais pamokos vyksta pradinės mokyklos, dirbančios darbo dienomis, patalpose, mokyklai reikalingų priemonių nėra kur sandėliuoti, tad ir Jolanta, ir mokytojai jas vežiojasi automobilių bagažinėse. „Į pamokas ir iš jų mokytojos keliauja nešinos dėžėmis, o dažnai ir ne viena, o neretai jas padeda nešti ir sutuoktiniai. Nuostabu, kai į mokyklos veiklą įsitraukus vienam, žiū, po truputį įtraukta jau visa šeimyna. Ir tokių pavyzdžių „Avilyje“ – ne vienas“, – pasakoja J. Švedkauskaitė. Ji džiaugiasi, kad ir Liuksemburgo lituanistinei mokyklai, ir lietuvių bendruomenei pavyksta puoselėti draugišką bendrystės dvasią, o prie veiklos bendruomenės nariai prisideda ištisomis šeimomis.

Mokyklos vaikai - būsimi lietuvių bendruomenės nariai

Jolantos veiklos lituanistinėje mokykloje „Avilys“ ir lietuvių bendruomenėje skirtingos, tačiau tarpusavyje susipynusios. Įkūrus mokyklą, atsirado poreikis derinti veiklas su Liuksemburgo lietuvių bendruomene, kad veiklos nesidubliuotų, viena kitą papildytų ir kad būtų optimaliai išnaudojami resursai. Taip J. Švedkauskaitė tapo šios bendruomenės valdybos nare. Ji pripažįsta, kad gyvendami užsienyje lietuviai jaučia didesnę poreikį išlaikyti kalbą ir kultūrą. „Nežinau, ar būdama Lietuvoje būčiau užsiėmusi panašia veikla, nes ten pasiūla yra labai didelė. Tačiau čia viskas kitaip. Tikiuosi, kad ateity mano dukrai nekils klausimas, kam man to reikia, gal ji ir pati norės ką nors panašaus daryti“, – dalinasi viltimis Jolanta ir džiaugiasi mokykloje savanoriaujančiais paaugliais. „Tikiu, kad iš mokyklos vaikų išaugs ir vienas kitas bendruomenės narys“, – sako viena iš Liuksemburgo lituanistinės mokyklos „Avilys“ įkūrėjų.

Lituanistinės mokyklos „Avilys“ archyvo nuotr.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.